

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

*Πρόγραμμα Καλλιέργειας Δεξιοτήτων
Πράξη: «Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις δεξιότητες
μέσω εργαστηρίων» (MIS 5092064)*

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ 2014-2020» που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και
την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο)

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΦΡΟΝΤΙΖΩ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
2. Κλιματική αλλαγή- Φυσικές Καταστροφές -Πολιτική
Προστασία

«Βοήθεια...
Καιγόμαστε!!!»

Φιλοσοφία –Σκοπιμότητα προγράμματος

Το παρόν πρόγραμμα υπάγεται στη θεματική «Περιβάλλον και Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη» καθώς η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση στοχεύει στην Εκπαίδευση για την Αειφορία. Βασικός στόχος της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης είναι η διαμόρφωση αξιών, στάσεων και δεξιοτήτων ενός ενεργού και ευαισθητοποιημένου προς το περιβάλλον και τη βιώσιμη ανάπτυξη πολίτη. Με άλλα λόγια, ενός «περιβαλλοντικά εγγράμματος πολίτη». Πιο συγκεκριμένα, η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση αποβλέπει στο να συνειδητοποιήσουν τα νήπια τη σχέση του ανθρώπου με το φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον, να ευαισθητοποιηθούν για τα προβλήματα που συνδέονται με αυτό και να δραστηριοποιηθούν, ώστε να συμβάλουν στη γενικότερη προσπάθεια αντιμετώπισής τους (Κώτσιος & Αναστασάτος, 2009). Σύμφωνα με τα Νέα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών (2021) η ενασχόληση των παιδιών με περιβαλλοντικά ζητήματα διαμορφώνει το πλαίσιο ώστε να αναπτύξουν την ικανότητά τους να συμμετέχουν ενεργά για την πρόληψη και την αντιμετώπιση περιβαλλοντικών προβλημάτων, να εκφράζουν τις ιδέες και τις προτάσεις τους με στόχο να επηρεάζουν τη λήψη αποφάσεων για θέματα που τα αφορούν και να αντιληφθούν τη θέση τους στην κοινωνία ως περιβαλλοντικά ενεργοί και υπεύθυνοι πολίτες.

Οι δράσεις για την προσέγγιση ζητημάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και βιωσιμότητας αφορούν τη διασύνδεση των γνώσεων με οικείες πρακτικές καθημερινής ζωής των μαθητών, την ανάληψη πρωτοβουλιών καθώς και την αναδιαμόρφωση των στάσεών τους προς το περιβάλλον. Η προσέγγιση των θεμάτων πραγματοποιείται μέσω δράσεων διερεύνησης και ανάληψης πρωτοβουλιών, ώστε να συνδεθούν προηγούμενες γνώσεις και εμπειρίες της καθημερινής ζωής με νέες στάσεις και αξίες για τη φροντίδα του περιβάλλοντος. Επιπλέον, η αξιολόγηση των σχετικών δράσεων στηρίζεται κυρίως σε διαδικασίες αυτοαξιολόγησης, οι οποίες εφαρμόζονται από τα ίδια τα παιδιά σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο με την υποστήριξη του/της εκπαιδευτικού.

Βασικός σκοπός του προγράμματος είναι η ευαισθητοποίηση, η εκπαίδευση και η αλλαγή συμπεριφοράς των νηπίων σε θέματα που αφορούν το περιβάλλον και συγκεκριμένα το δασικό οικοσύστημα. Τα δάση αποτελούν τη φυσική μας ασπίδα έναντι των πλημμυρών, της διάβρωσης του εδάφους και της κλιματικής κρίσης, ενώ

είναι οι πνεύμονες Γης και ανθρώπου. Ωστόσο, λόγω της εγκατάλειψης του πρωτογενούς τομέα, της αστικοποίησης και της κλιματικής κρίσης, ερχόμαστε πλέον όλο και πιο συχνά αντιμέτωποι τόσο σε τοπικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο με πυρκαγιές αυξημένης έντασης και μάλιστα με μεγάλες επιπτώσεις, όχι μόνο στα φυσικά οικοσυστήματα αλλά και στις ανθρώπινες κοινότητες. Η χώρα μας αντιμετωπίζει πλέον πολύ συχνά τεράστιες καταστροφές, σε ανθρώπινες ζωές, περιουσίες, προστατευόμενες περιοχές, δάση και δασικά οικοσυστήματα. Τα επιστημονικά δεδομένα και η εμπειρία δείχνουν πως ο μόνος τρόπος για να θωρακίσουμε πραγματικά τα δάση και τις ζωές μας από τις πυρκαγιές είναι η πρόληψη, λαμβάνοντας υπόψη τις αλλαγές που προκαλεί η κλιματική κρίση στα οικοσυστήματα και στην ένταση των φαινομένων (WWF, 2023).

Οι επιμέρους στόχοι του προγράμματος είναι: η ανάδειξη των σχέσεων και αλληλεπιδράσεων φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, ο εντοπισμός των ανθρώπινων δραστηριοτήτων και συμπεριφορών που υποβαθμίζουν ή απειλούν το φυσικό περιβάλλον, η ανάδειξη προληπτικών μέτρων καθώς και η κινητοποίηση και η θετική συμβολή των νηπίων στο ζήτημα της προστασίας και της ποιοτικής αναβάθμισης του περιβάλλοντος στο σχολείο (ΑΠΣ, 2021). Οι παραπάνω στόχοι επιδιώκεται να επιτευχθούν μέσα από μια σειρά εργαστηρίων βιωματικής και διερευνητικής μάθησης (Kotsari & Smyrnaioy, 2017), μέσα από διαδικασίες επίλυσης προβλήματος, αρχές διαφοροποιημένης διδασκαλίας (Καραγιώργου & Χατζηγεωργιάδου, 2014) και περιγραφικής αξιολόγησης, σε συνδυασμό με τη χρήση και την αξιοποίηση των ψηφιακών εργαλείων.

Βιβλιογραφία

ΙΕΠ (2021). Πρόγραμμα Σπουδών για την Προσχολική Εκπαίδευση. Πρώτη Έκδοση, Αθήνα.

Καραγιώργου, Ι., & Χατζηγεωργιάδου, Σ. (2014). Χάρτινα όνειρα: διαφοροποιημένη διδασκαλία μέσω πολυτροπικών κειμένων στο νηπιαγωγείο. Στο: Πρακτικά 1ου Πανελλήνιου Συνεδρίου Πρότυπων Πειραματικών Σχολείων Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης. Ένας χρόνος μετά, σελ. 229-234.

Kotsari K., Smyrnaioy, Z. (2017). Inquiry based Learning and Meaning Generation through modelling on geometrical optics in a constructionist environment. *European Journal of Science and Mathematics Education* 5 (1), 14-27.

Κώτσιος, Β., & Αναστασάτος, Ν. (2009). Η Αειφορία στην περιβαλλοντική εκπαίδευση. στο: Δημητρίου, Α., Ξανθάκου, Π., Λιαράκου, Γ., Καΐλα, Μ.(Επιμ.), Περιβαλλοντική Εκπαίδευση: Ζητήματα Θεωρίας, έρευνας και εφαρμογών, Αθήνα: Ατραπός.

Σεφέρογλου, Ο. (2023). Το Πάντα πάει σχολείο. Κι όμως κι οι μαθητές μπορούν να κάνουν κάτι για τις δασικές πυρκαγιές! WWF, Τεύχος 129. Ανακτήθηκε από <https://contentarchive.wwf.gr/newsletter/pesep2023/>.

Πληροφορίες υλοποίησης: προαπαιτούμενες γνώσεις, προετοιμασία υλικού

Προαπαιτούμενες γνώσεις:

Οι προαπαιτούμενες γνώσεις των παιδιών αφορούν στις εμπειρίες και τα βιώματά τους σε σχέση με το δασικό οικοσύστημα και τις δασικές πυρκαγιές μέσα από τις προσλαμβάνουσες που έχουν από το οικογενειακό και σχολικό περιβάλλον.

Ακόμα, είναι σημαντικό να προηγηθεί ένα προπαρασκευαστικό στάδιο εξοικείωσης του εκπαιδευτικού και των μαθητών/τριών με τα ψηφιακά εργαλεία (Storyjumper, Canva,) που θα χρησιμοποιηθούν στα εργαστήρια.

Προετοιμασία Υλικού:

Υπολογιστής και σύνδεση στο διαδίκτυο, προτζέκτορας, beebot

Περιγραφή επτά Εργαστηρίων

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ			
ΣΧΟΛΕΙΟ	7 ^ο Νηπιαγωγείο Κομοτηνής	ΤΜΗΜΑ: 1 ^ο , 2 ^ο , 3 ^ο , 4 ^ο	ΣΧΟΛ. ΕΤΟΣ: 2023-2024
Θεματική	2. Φροντίζω το περιβάλλον	Υποθεματική	Κλιματική αλλαγή- Φυσικές Καταστροφές - Πολιτική Προστασία
ΒΑΘΜΙΔΑ/ΤΑΞΕΙΣ (που προτείνονται)		Πρωτοβάθμια- Νηπιαγωγείο	
Τίτλος		«Βοήθεια... Καιγόμαστε!!!»	
Δεξιότητες στόχευσης του εργαστηρίου		Δεξιότητες μάθησης του 21ου αιώνα Δεξιότητες ζωής Ψηφιακές δεξιότητες Δεξιότητες του νου	
Σύνδεση με τη Βασική Θεματική		Φυσικές καταστροφές: πρόληψη και προστασία	

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο/τίτλος	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
Οι μαθητές/-τριες αναμένεται να: -δημιουργήσουν ομάδες και να διαμορφώσουν κανόνες στις ομάδες μέσα από τη θετική αλληλεπίδραση και την ενεργητική συμμετοχή των μελών της ομάδας. -εισαχθούν στο θέμα -διατυπώσουν τις ιδέες τους, αναδεικνύοντας τις πρότερες γνώσεις και τα βιώματά τους.	Εισαγωγή στο θέμα -Το σύμβολο της ομάδας μας 	1.Εισαγωγή στο θέμα Συζήτηση για το δάσος της Δαδιάς – σχετικό φωτογραφικό υλικό 2.Φωτιές στην Ελλάδα Πλοηγούμαστε στο διαδραστικό χάρτη της Ελλάδος που παρουσιάζει μεγάλες φωτιές στην Ελλάδα. 3.Δημιουργία συμβολαίου Οι μαθητές/τριες δημιουργούν το σύμβολο δράσης της ομάδας διερεύνησης και δίνουν ένα όνομα στην ομάδα τους. 4. Αναστοχασμός Η εκπαιδευτικός καλεί τα παιδιά να θυμηθούν ποιο πρόβλημα καλούνται να διερευνήσουν και πώς;

Οι μαθητές/-τριες αναμένεται να:

- αναγνωρίζουν τα οφέλη του δάσους
- αντιλαμβάνονται ότι κάποιες ανθρώπινες δραστηριότητες δημιουργούν κινδύνους για το δάσος
- διαχωρίζουν τις αιτίες που προέρχονται από φυσικά φαινόμενα από εκείνες που προέρχονται από τον άνθρωπο

Το δάσος ο πιο καλός μας φίλος, απειλείται

1. Τα οφέλη και οι κίνδυνοι του δάσους

Παρακολούθηση βίντεο.

2. Το ρομποτάκι αντιμετωπίζει τους κινδύνους του δάσους

Τα παιδιά καλούνται να προγραμματίσουν το ρομποτάκι και να το οδηγήσουν στις αιτίες της πυρκαγιάς.

3. Φύλλο εργασίας

Τα παιδιά αποτυπώνουν σε ένα φύλλο εργασίας τους κινδύνους που απειλούν το δάσος.

4. Αναστοχασμός

Οι μαθητές απαντούν σε ερωτήσεις.

Οι μαθητές/-τριες αναμένεται να: - συνειδητοποιήσουν τις συνέπειες που έχει η καταστροφή ενός δάσους, λόγω πυρκαγιάς. - διασαφηνίσουν την έννοια του δάσους και του δασικού οικοσυστήματος - έρθουν σε μια πρώτη επαφή με το δάσος και τη βιοποικιλότητά του - αναγνωρίσουν τα ζώα που κατοικούν στο δάσος - εκτιμήσουν τα δασικά οικοσυστήματα	Το καμένο δάσος 	1.Το καμένο δάσος Διαβάζουμε το παραμύθι «Το καμένο δάσος». 2.Φύλλο εργασίας Τα παιδιά αποτυπώνουν σε ένα φύλλο εργασίας ό,τι τους έκανε μεγαλύτερη εντύπωση από το παραμύθι. 3.Το δάσος πριν και μετά την πυρκαγιά Τα παιδιά αποτυπώνουν το δάσος πριν την πυρκαγιά. 4.Αναστοχασμός Οι μαθητές/τριες απαντούν σε ερωτήσεις.
---	---	--

Οι μαθητές/-τριες αναμένεται να:

- κατανοήσουν τους τρόπους προστασίας από τις δασικές πυρκαγιές
- να κινητοποιηθούν και να αναλάβουν δράση
- ευαισθητοποιηθούν για την αλλαγή κάποιων συνηθειών που δημιουργούν κινδύνους στο δάσος

1.Οι άθλοι του Παντελή Πουαρό
Παρακολούθηση βίντεο

2.Φύλλο εργασίας

Οι μαθητές σχεδιάζουν τους δικούς τους άθλους για να σώσουν τα δάση από τις δασικές πυρκαγιές.

3.Το δέντρο που έσωσε το δάσος

Τα παιδιά δημιουργούν μια ομαδική κατασκευή με τις αιτίες και τους κινδύνους που απειλούν το δάσος.

4.Αναστοχασμός. Οι μαθητές καλούνται να απαντήσουν σε ερωτήσεις.

**Οι 12 άθλοι του
Παντελή !**

Οι μαθητές/-τριες αναμένεται να:

- κατανοήσουν την ανάγκη προστασίας από τις δασικές πυρκαγιές και τη σημασία των μέτρων πρόληψης
- θέτουν ερωτήματα σχετικά με το πως μπορούν να προστατέψουν τα δάση
- αναπτύξουν νέο σχετικό λεξιλόγιο όπως οι λέξεις: «πυροσβέστης», «αναδάσωση», «δασοπροστασία», «δασοπυρόσβεση» κ.ά.
- γνωρίσουν τον αριθμό 199, της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας

1. Η πυροσβεστική στο σχολείο μας
Οι μαθητές/τριες εκφράζουν την επιθυμία να έρθουν σε επαφή με την Πυροσβεστική Υπηρεσία και ετοιμάζουν τις ερωτήσεις τους.

2. Συλλέγουμε πληροφορίες για τα δάση

Οι μαθητές/τριες αναζητούν πληροφορίες στο διαδίκτυο.

3. Αναστοχασμός. Τα παιδιά απαντούν σε ενδεικτικές ερωτήσεις του/της εκπαιδευτικού.

Προσκαλούμε
την Πυροσβεστική
Υπηρεσία

Οι μαθητές/-τριες αναμένεται να:

- να κινητοποιούνται και να αναλαμβάνουν δράση για την προστασία των δασών
- είναι σε θέση να ευαισθητοποιούν άλλα άτομα σχετικά με την αλλαγή συμπεριφορών που απειλούν το δάσος
- συμβάλλουν θετικά στο ζήτημα της προστασίας και της ποιοτικής αναβάθμισης του περιβάλλοντος στο σχολείο
- αναλαμβάνουν την φροντίδα ενός δέντρου και να είναι υπεύθυνοι γι' αυτό

**Αναλαμβάνουμε
Δράση**

1.Στέλνουμε το δικό μας μήνυμα

Οι μαθητές/τριες χωρίζονται σε ομάδες και δημιουργούν αφίσες για την προστασία των δασών.

2. Μικροί προστάτες δέντρων

Τα παιδιά φυτεύουν δενδράκια στην αυλή του σχολείου.

3.Αξιολόγηση. Τα παιδιά απαντούν σε ενδεικτικές ερωτήσεις του/της εκπαιδευτικού.

Οι μαθητές/-τριες αναμένεται να:

- αναστοχάζονται επί της διαδικασίας
- καλλιεργούν την κριτική τους σκέψη

1. Τότε νόμισα – τώρα ξέρω

Δημιουργία του τελικού εννοιολογικού χάρτη. Αναστοχασμός-αξιοποίηση της ρουτίνας σκέψης «Τότε νόμισα-Τώρα ξέρω».

2. Αναστοχασμός

Οι μαθητές/τριες αναστοχάζονται επί της διαδικασίας.

**Αξιολόγηση-
Αναστοχασμός**

Συνδέσεις

Εργαστήριο 1ο

Διαδραστικός χάρτης της Ελλάδος. Διαθέσιμο στο:

https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=4509

Εργαστήριο 2ο

Βίντεο «Καταστροφή των δασών» – Παπανικολάου Αλεξάνδρα. Διαθέσιμο στο:

https://www.youtube.com/watch?v=q3HksXHeEA&ab_channel=Openenvironmentaleducati

Εργαστήριο 3ο

Παραμύθι «Το καμένο δάσος». Διαθέσιμο στο:

<https://blogs.sch.gr/10niplivad/files/2020/05/%CE%A4%CE%BF%CE%BA%CE%B1%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%BF-%CE%B4%CE%AC%CF%83%CE%BF%CF%82.pdf>

Εργαστήριο 4ο

Εκπαιδευτικό βίντεο: «Οι 12 άθλοι του Παντελή». Διαθέσιμο στο:

https://www.youtube.com/watch?v=uBDN_WTzgPQ&ab_channel=WWFGreece

Δραστηριότητα 2 -διαδικτυακή εφαρμογή ψηφιακής αφήγησης storyjumper

<https://www.storyjumper.com/>

Εργαστήριο 6ο

Δραστηριότητα 1 – λογισμικό δημιουργίας ψηφιακής αφίσας canva (https://www.canva.com/el_gr/)

Εκπαιδευτικό υλικό:

Εργαστήριο 1ο – Δραστηριότητα 1

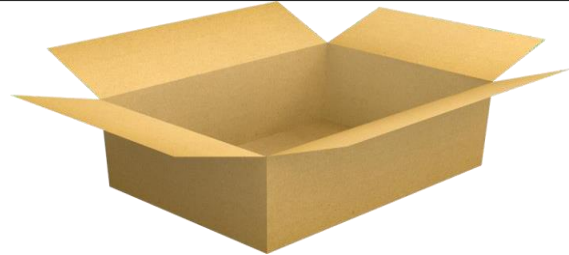

Πηγή: <https://www.in.gr/greece/fotia-sto-dasos-tis-dadias-ti-apokalypsan-oi-doryforikes-eikones-xartes/>

Εργαστήριο 2ο – Δραστηριότητα 1

Πηγή: ΙΕΠ

Εργαστήριο 2ο – Δραστηριότητα 3 (Φύλλο εργασίας 1)

Εργαστήριο 3ο - Δραστηριότητα 2 (Φύλλο εργασίας 2)

Εργαστήριο 4ο - Δραστηριότητα 2 (Φύλλο εργασίας 3)

Φορείς και άλλες συνεργασίες που θα εμπλουτίσουν το πρόγραμμά μας

Για τον εμπλουτισμό του προγράμματος θα ήταν σκόπιμη η συνεργασία του νηπιαγωγείου με φορείς, ενώσεις, οργανισμούς που ασχολούνται με την προστασία των δασών, τόσο σε τοπικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο. Συγκεκριμένα προτείνεται η συνεργασία με:

- Δασική Υπηρεσία
- Κ.Π.Ε. στο πλαίσιο της παρακολούθησης κάποιου σχετικού με το δάσος εκπαιδευτικού προγράμματος
- προστατευόμενες περιοχές σε συνεργασία με τον αντίστοιχο φορέα διαχείρισης. Στον παρακάτω υπερσύνδεσμο παρατίθενται όλοι οι Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών: <https://ellinikifysi.gr/foreis-diaxeirishs/#.YLID4qgzaUk>
- WWF

Αξιολόγηση Εργαστηρίου- Συνολική αποτίμηση & αναστοχασμός πάνω στην υλοποίηση - Εκδηλώσεις διάχυσης

Αξιολόγηση του εργαστηρίου

Η αξιολόγηση του εργαστηρίου διενεργείται μέσα από:

- τα σχετικά φύλλα αυτοαξιολόγησης (βλ παρακάτω),
- τις ερωτήσεις/δραστηριότητες αναστοχασμού (βλ. περιγραφή δραστηριοτήτων)
- την τελική παρουσίαση έργων μαθητών/τριών
- το ημερολόγιο εκπαιδευτικού.

Συνολική αποτίμηση & αναστοχασμός

Πραγματοποιείται αρχική, διαμορφωτική και τελική αξιολόγηση. Στο τέλος κάθε εργαστηρίου ακολουθούν ερωτήσεις/δραστηριότητες κριτικού αναστοχασμού, ενώ στο τελευταίο εργαστήριο πραγματοποιείται τελικός κριτικός αναστοχασμός.

Ο/Η εκπαιδευτικός τηρεί ημερολόγιο όπου καταγράφει τις εμπειρίες του/ης από την υλοποίηση των δραστηριοτήτων, των δυσκολιών που, κατά τη κρίση του, αντιμετώπισαν οι μαθητές/μαθήτριες στη διάρκεια των εργαστηρίων, την πρόοδο που παρατηρεί.

Ενδεικτικές εκδηλώσεις διάχυσης:

- δημιουργία αφίσας / ψηφιακής αφίσας,
 - δημιουργία ηχητικού μηνύματος σε ραδιοφωνικό σταθμό
 - συμμετοχή του σχολείου σε ευρωπαϊκό eTwinning με παρόμοια θεματική
 - οργάνωση έκθεσης των ατομικών και ομαδικών εργασιών των παιδιών
- όπως προέκυψαν από τα εργαστήρια με καλεσμένους τους γονείς.

Σημειώσεις:

Συνίσταται η ενημέρωση των γονέων και κηδεμόνων του εκάστοτε τμήματος πριν την έναρξη του προγράμματος, σε σχέση με το περιεχόμενο και τις δραστηριότητες που προβλέπονται, καθώς και η εμπλοκή αυτών όπου κρίνεται σκόπιμο.

Υποδειγματικό Υλικό- Δειγματικά Φύλλα εργασίας - Περιγραφή εργαστηρίων & δράσεων

1^ο εργαστήριο: Εισαγωγή στο θέμα -Το συμβόλαιο της ομάδας μας

1. Εισαγωγή στο θέμα

Το ερέθισμα για την εκκίνηση του σχεδίου δράσης δίνεται από την εκπαιδευτικό η οποία συγκεντρώνει την ομάδα και τους μιλά για μία επίσκεψη που έκανε στο δάσος της Δαδιάς μετά την οικολογική καταστροφή που υπέστη λόγω της τεράστιας πυρκαγιάς που ξέσπασε το καλοκαίρι. Αφού δείχνει τις φωτογραφίες στα παιδιά, τους ζητά να τις παρατηρήσουν προσεκτικά. Τα παιδιά παρατηρούν τις εικόνες για τον εντοπισμό του προβλήματος με χρήση της ρουτίνας σκέψης «Τι σε κάνει να το λες αυτό;».

2. Φωτιές στην Ελλάδα

Στη συνέχεια, η εκπαιδευτικός τους παρουσιάζει στον προτζέκτορα έναν διαδραστικό χάρτη της Ελλάδος (https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=4509). Αφού πλοηγούνται όλοι μαζί στον χάρτη, ακολουθεί συζήτηση σχετικά με το θέμα των δασικών πυρκαγιών. Η εκπαιδευτικός θέτει ενδεικτικά ερωτήματα όπως «Από τι μπορεί να προκλήθηκαν αυτές οι πυρκαγιές;», «Τι συνέπειες πιστεύετε ότι είχαν για το δάσος;» «Πως νιώθετε βλέποντας αυτές τις εικόνες;». Τα ερωτήματα δίνουν το έναυσμα για συλλογή γνώσεων, εμπειριών και συναισθημάτων των παιδιών σε σχέση με το θέμα. Ακολουθεί καταιγισμός ιδεών και δημιουργούμε έναν νοητικό χάρτη, για το τι γνωρίζουν για τις πυρκαγιές στα δάση.

3. Δημιουργία συμβολαίου

Οι μαθητές/τριες δημιουργούν το συμβόλαιο δράσης της ομάδας διερεύνησης και δίνουν ένα όνομα στην ομάδα τους. Δημιουργείται έτσι ένα κλίμα συνεργασίας και μάθησης. Ο τρόπος δημιουργίας των ομάδων μπορεί να είναι τυχαίος (π.χ. μέσα από ένα παιχνίδι με κάρτες που μοιράζονται τυχαία) ή με άλλα κριτήρια που θα θέσει ο/η εκπαιδευτικός της τάξης. Προτείνονται ανομοιογενή ομαδικά σχήματα, καθώς μπορούν να οδηγήσουν τους/τις μαθητές/-τριες στη «ζώνη επικείμενης ανάπτυξης» και να βοηθήσουν όλα τα μέλη των μαθητικών ομάδων. Τα «δυνατότερα» μέλη να κατακτήσουν τη νέα γνώση και να τη μεταφέρουν και τα «πιο αδύναμα» να επωφεληθούν από τη μετάδοση αυτή των συνομηλίκων

τους. Ο/Η εκπαιδευτικός προτείνει στις ομάδες των μαθητών να δώσουν ένα όνομα στην ομάδα τους.

4.Αναστοχασμός

Αναστοχασμός. Η εκπαιδευτικός καλεί τα παιδιά να θυμηθούν ποιο πρόβλημα καλούνται να διερευνήσουν και πώς;

2^ο εργαστήριο: Το δάσος ο πιο καλός μας φίλος, απειλείται

1. Τα οφέλη και οι κίνδυνοι του δάσους

Ο/Η εκπαιδευτικός προβάλλει ένα βίντεο για να παρακολουθήσουν οι μαθητές/τριες τα οφέλη του δάσους αλλά και για τους κινδύνους καταστροφής του (https://www.youtube.com/watch?v=q3HksXHeEA&ab_channel=Openenvironmentaleducationforkids). Μετά την παρακολούθηση του βίντεο, τίθενται ερωτήσεις από τον/την εκπαιδευτικό: «ποια νομίζετε ότι είναι τα οφέλη του δάσους;» «πού οφείλονται οι πυρκαγιές στο δάσος;» «εκτός από τις ανθρώπινες δραστηριότητες που αλλοιώνονται;». Αφού συζητήσουμε για τις αιτίες που κινδυνεύει το δάσος, ο/η εκπαιδευτικός παρουσιάζει καρτέλες και ζητά από τα παιδιά να τις ταξινομήσουν σε τρεις κατηγορίες: α) Ανθρώπινες ενέργειες από λάθος, επειδή δε γνωρίζουμε ή αδιαφορούμε. β) Ανθρώπινες ενέργειες από πρόθεση γ) Φυσικές αιτίες.

2. Το ρομποτάκι αντιμετωπίζει τους κινδύνους του δάσους.

Ο/Η εκπαιδευτικός τοποθετεί τις φωτογραφίες που απεικονίζουν διάφορους κινδύνους που απειλούν το δάσος στην πίστα του beebot. Τα παιδιά καλούνται να προγραμματίσουν το ρομποτάκι και να το οδηγήσουν στις αιτίες της πυρκαγιάς. Πιο συγκεκριμένα, ο/η εκπαιδευτικός ζητά από τα παιδιά να οδηγήσουν το ρομποτάκι να αναγνωρίσει και να «σβήσει» τις φωτιές που προκλήθηκαν από ανθρώπινο λάθος, από πρόθεση ή από φυσική αιτία.

3.Φύλλο εργασίας.

Τα παιδιά αποτυπώνουν σε ένα φύλλο εργασίας τους κινδύνους που απειλούν το δάσος (βλ. σχετικό φύλλο εργασίας).

4.Αναστοχασμός. Οι μαθητές απαντούν στις παρακάτω ερωτήσεις: «Ποιοι κίνδυνοι απειλούν το δάσος;», «Ποια κατά τη γνώμη σας είναι η πιο σημαντική αιτία;», «Τι πρέπει να προσέχουμε κατά την επίσκεψή μας στο δάσος;».

3^ο εργαστήριο: Το καμένο δάσος

1.Το καμένο δάσος.

Διαβάζουμε το παραμύθι «Το καμένο δάσος», σχολιάζουμε τις εικόνες και συζητάμε με τα παιδιά τις συνέπειες που είχε η πυρκαγιά στο συγκεκριμένο δάσος για όλο το δασικό οικοσύστημα (φυτά, ζώα), καθώς και για τον άνθρωπο.

2.Φύλλο εργασίας

Τα παιδιά καλούνται να αποτυπώσουν σε ένα φύλλο εργασίας ό,τι τους έκανε μεγαλύτερη εντύπωση από το παραμύθι (βλ. σχετικό φύλλο εργασίας). Στη συνέχεια, ο καθένας παρουσιάζει στην ολομέλεια τη ζωγραφιά του.

3.Το δάσος πριν και μετά την πυρκαγιά

Οι μαθητές χωρίζονται σε δύο ομάδες. Η εκπαιδευτικός τους δίνει ένα μεγάλο χαρτόνι, χωρισμένο σε δύο μέρη. Η πρώτη ομάδα θα πρέπει να συνεργαστεί και να αποτυπώσει το δάσος πριν την πυρκαγιά. Ενώ, η δεύτερη ομάδα καλείται να ζωγραφίσει το δάσος μετά την πυρκαγιά.

4.Αναστοχασμός

Οι μαθητές/τριες απαντούν στις παρακάτω ερωτήσεις: «Τι συμβαίνει όταν το δάσος παίρνει φωτιά;», «Ποιες είναι οι συνέπειες μιας δασικής πυρκαγιάς για τη ζωή του ίδιου του δάσους αλλά και για τη ζωή του ανθρώπου;», «Ποιοι κινδυνεύουν από μία πυρκαγιά στο δάσος;».

4^ο εργαστήριο: Οι 12 άθλοι του Παντελή

1.Οι άθλοι του Παντελή Πουαρό.

Ο/Η εκπαιδευτικός προβάλλει στα παιδιά ένα βίντεο (https://www.youtube.com/watch?v=uBDN_WTzgPQ&ab_channel=WWFGreece), στο οποίο θα παρακολουθήσουν τις προσπάθειες του Παντελή Πουαρό να προστατέψει το δάσος από τις πυρκαγιές. Τα παιδιά θα πρέπει να είναι προσεκτικά για να θυμούνται ποιοι ήταν οι 12 άθλοι.

2.Φύλλο εργασίας.

Αφού συζητήσουμε σχετικά με το βίντεο που παρακολουθήσαμε, ο/η εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να σχεδιάσουν τους δικούς τους άθλους για να σώσουν τα δάση από τις δασικές πυρκαγιές. Στη συνέχεια, μέσω της διαδικτυακής εφαρμογής ψηφιακής αφήγησης storyjumper οι μαθητές μπορούν να εισάγουν τις ζωγραφιές τους και με την υποστήριξη του/της νηπιαγωγού να δημιουργήσουν ένα ψηφιακό βιβλίο.

3.Το δέντρο που έσωσε το δάσος

Ο/Η εκπαιδευτικός συγκεντρώνει όλα τα παιδιά και τους παρουσιάζει ένα μεγάλο χαρτί του μέτρου όπου έχει σχεδιάσει ένα μεγάλο δέντρο με κορμό, ρίζες και κλαδιά. Οι ρίζες είναι πολλές, και τα κλαδιά ακόμα περισσότερα. Τους ζητά να θυμηθούν και να γράψουν με τη βοήθεια του/ης νηπιαγωγού σε κάθε ρίζα έναν από τους κινδύνους που απειλούν τα δάση(πχ. ξερά κλαδιά, ξερά φύλλα, σκουπίδια, τσιγάρα, καλώδια της ΔΕΗ, κ.ά.). Στη συνέχεια, στον κορμό γράφουν με μεγάλα γράμματα 'Δασικές πυρκαγιές', ενώ στα κλαδιά γράφουν τις λύσεις-άθλους του Παντελή. Μπορούν να προσθέσουν κι άλλα κλαδιά με λύσεις που αφορούν στο τι μπορούν να κάνουν με την οικογένειά τους (πχ. επισκέψεις, καθαρισμούς), με τις αρμόδιες αρχές (πχ. κατασκευή ενημερωτικών πινακίδων), με την υπόλοιπη σχολική κοινότητα (πχ. Υιοθεσία δέντρων ή δασύλιου). Τη συγκεκριμένη ομαδική κατασκευή μπορούν να την παρουσιάσουν στα παιδιά των υπόλοιπων τάξεων του σχολείου. Και έτσι να παρουσιάσουν όλα όσα έμαθαν.

4.Αναστοχασμός

ΜΟι μαθητές καλούνται να απαντήσουν στις παρακάτω ερωτήσεις: «Πως μπορείς να προστατέψεις ένα δάσος;», «Τι θα συμβούλευες τους γονείς σου να προσέξουν κάνοντας μια βόλτα στο δάσος;».

5^ο Εργαστήριο: Προσκαλούμε την Πυροσβεστική Υπηρεσία

3. Η πυροσβεστική στο σχολείο μας

Στην ολομέλεια οι μαθητές/τριες, με αφορμή το βίντεο που είδαν στο προηγούμενο εργαστήριο εκφράζουν την επιθυμία να έρθουν σε επαφή με την Πυροσβεστική Υπηρεσία, να καλέσουν έναν Πυροσβέστη ή να οργανώσουν και μια επίσκεψη στην Πυροσβεστική Υπηρεσία. Τίθεται το ερώτημα «Με ποιόν τρόπο θα τον καλέσουμε; Θα του στείλουμε μια επιστολή ή μια πρόσκληση; -Τι θα θέλαμε να ρωτήσουμε τον Πυροσβέστη;». Τα παιδιά θέτουν τα ερωτήματα που έχουμε προετοιμάσει. Επιπλέον, συζητούν με τον Πυροσβέστη για τον αριθμό 199, ώστε να γνωρίζουμε τον αριθμό που καλούμε σε περίπτωση εκδήλωσης μιας πυρκαγιάς.

2. Συλλέγουμε πληροφορίες για τα δάση

Οι μαθητές/τριες ανά δύο στο κέντρο μάθησης του Υπολογιστή, αναζητούν πληροφορίες στο διαδίκτυο για φορείς της περιοχής τους και εθελοντικές οργανώσεις για τα δάση. Στη συνέχεια, παρουσιάζουν τις πληροφορίες που βρήκαν στην ολομέλεια.

3. Αναστοχασμός

Τα παιδιά απαντούν σε ενδεικτικές ερωτήσεις του/της εκπαιδευτικού, όπως «Τι τους άρεσε περισσότερο από την επίσκεψη του πυροσβέστη στο σχολείο μας;», «Τι νέο έμαθαν από τον ειδικό που μας επισκέφτηκε;», «Με ποια οργάνωση σχετικά με τα δάση θα ήθελαν να συνεργαστούμε και γιατί;».

6^ο Εργαστήριο: Αναλαμβάνουμε δράση

1. Στέλνουμε το δικό μας μήνυμα

Στην ολομέλεια ο/η εκπαιδευτικός θέτει τον προβληματισμό: «Τι μπορούμε να κάνουμε εμείς για να προστατεύσουμε το δάσος;». Με την τεχνική της ιδεοθύελλας οι μαθητές/τριες αποφασίζουν να ενημερώσουν τους γονείς τους, τους μαθητές/τριες άλλων νηπιαγωγείων και την τοπική κοινωνία για τους τρόπους προστασίας του δάσους ώστε να ευαισθητοποιηθούν για την αλλαγή κάποιων συνηθειών που δημιουργούν κινδύνους στο δάσος. Οι μαθητές/τριες χωρίζονται σε ομάδες και η κάθε ομάδα αποφασίζει να δημιουργήσει μία αφίσα και να γράψει το δικό της μήνυμα. Η αφίσα αυτή μπορεί να είναι ψηφιακή, αξιοποιώντας λογισμικά δημιουργίας αφίσας (canva).

2. Μικροί προστάτες δέντρων

Τα παιδιά φυτεύουν δενδράκια στην αυλή του σχολείου. Οι μαθητές σε ομάδες υιοθετούν τα δέντρα και αναλαμβάνουν υπεύθυνα τη φροντίδα τους.

3.Αξιολόγηση

Τα παιδιά απαντούν σε ενδεικτικές ερωτήσεις του/της εκπαιδευτικού, όπως «Κατά τη διάρκεια της εργασίας στις ομάδες αντιμετωπίσατε προβλήματα; Αν ναι τι είδους προβλήματα ; Με ποιο τρόπο επιλύθηκαν οι συγκρούσεις στην ομάδα ; Κάθε μέλος της ομάδας συνέβαλε στο τελικό αποτέλεσμα ; Τι ήταν αυτό που σας άρεσε ή δεν σας άρεσε στην ομάδα;».

7^ο Εργαστήριο: Αξιολόγηση - Αναστοχασμός

1.Τότε νόμισα – τώρα ξέρω

Συζήτηση στην ολομέλεια και δημιουργία του τελικού εννοιολογικού χάρτη με στόχο την καταγραφή και τεκμηρίωση της νεοαποκτηθείσας γνώσης των παιδιών. Η σύγκριση των εννοιολογικών χαρτών (αρχικού και τελικού) κινητοποιούν τις μεταγνωστικές διεργασίες μέσω του αναστοχασμού. Οι μαθητές/τριες αναστοχάζονται σχετικά με την πορεία της διαδικασία της μάθησης τους, τον εμπλουτισμό των πρότερων γνώσεων τους και αξιολογούν τη συνεισφορά τους στη μαθησιακή διαδικασία. Αξιοποιείται η ρουτίνα σκέψης « Τότε νόμισα- Τώρα ξέρω».

2.Αναστοχασμός

Οι μαθητές/τριες αναστοχάζονται επί της διαδικασίας. Γίνεται συζήτηση στην ολομέλεια για όλα αυτά που μάθαμε στα εργαστήρια.

Ενδεικτικές δραστηριότητες για την περιγραφική αξιολόγηση

Οι οργανωμένες και αυθόρμητες συζητήσεις στην ολομέλεια σε όλη τη διάρκεια του προγράμματος με τη χρήση ερωτήσεων κλειστού και ανοιχτού τύπου προσφέρουν ένα πλούσιο περιβάλλον για την αξιολόγηση της μάθησης των μαθητών/τριών. Οι ερωτήσεις κλειστού τύπου βοηθούν τα πιο συνεσταλμένα παιδιά να εκφραστούν, να δώσουν την ευκαιρία σε παιδιά που δεν μιλούν καλά την ελληνική γλώσσα να επικοινωνήσουν και να εκφραστούν με απλές λέξεις. Οι ερωτήσεις ανοιχτού τύπου ενθαρρύνουν τα παιδιά να αναπτύξουν τη δημιουργική και κριτική τους σκέψη, τη φαντασία τους και το λεξιλόγιό τους.

Στο τέλος κάθε εργαστηρίου, μετά την υλοποίηση των ειδικά σχεδιασμένων και οργανωμένων δραστηριοτήτων, γίνεται αξιολόγηση από τα ίδια τα παιδιά απαντώντας σε κατάλληλες ερωτήσεις του/της εκπαιδευτικού που μπορεί να τα βοηθήσει να αναπτύξουν τις σκέψεις τους, να μιλήσουν για τις εμπειρίες τους και τα έργα τους, να αναστοχάζονται.

Η σύγκριση των ημιδομημένων εννοιολογικών χαρτών (αρχικού και τελικού) κινητοποιούν τις μεταγνωστικές διεργασίες μέσω του αναστοχασμού. Οι μαθητές/τριες αναστοχάζονται σχετικά με την πορεία της διαδικασίας της μάθησης τους, τον εμπλουτισμό των πρότερων γνώσεων τους και αξιολογούν τη συνεισφορά τους στη μαθησιακή διαδικασία.

Η κλείδα αξιολόγησης για κάθε μαθητή/τρια βοηθούν τον/την εκπαιδευτικό να διαπιστώσει την επίτευξη των μαθησιακών στόχων σε επίπεδο Δεξιοτήτων Μάθησης, Δεξιοτήτων του Νου, Δεξιοτήτων Ζωής και Ψηφιακών Δεξιοτήτων.

Οι φωτογραφίες που χρησιμοποιεί ο/η εκπαιδευτικός για να καταγράψει σημαντικά στοιχεία της μάθησης και ανάπτυξης των μαθητών/τριών.

Τα φύλλα περιγραφικής αυτοαξιολόγησης που οργανώνονται και εφαρμόζονται από τα ίδια τα παιδιά.

Η τήρηση ημερολογίου από τον/την εκπαιδευτικό για την αποτύπωση των παρατηρήσεων του/της σχετικά με την εξέλιξη του μαθητή/τριας.

Στα φύλλα περιγραφικής αυτοαξιολόγησης χρησιμοποιούνται εικόνες, καθώς οι μαθητές/τριες του νηπιαγωγείου δε γνωρίζουν ανάγνωση και γραφή.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΦΥΛΛΟ ΠΡΟΟΔΟΥ ΜΑΘΗΤΗ		ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ Φροντίζω το περιβάλλον
ΔΕΞΙΟΤΗΤΑ	ΔΕΙΚΤΗΣ	ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
Επικοινωνία	Ακούω προσεκτικά τους άλλους 	
Επικοινωνία	Μπορώ να εκφράσω τις σκέψεις μου για ένα πρόβλημα 	
Συνεργασία	Συνεργάζομαι με τους συμμαθητές/ριες μου 	
Συνεργασία	Μοιραζόμαστε τις εργασίες στην ομάδα 	

Συνεργασία	Ανταλλάσσουμε ιδέες και σεβόμαστε τις απόψεις όλων των μελών της ομάδας 	
Κριτική σκέψη	Αναγνωρίζω ομοιότητες, διαφορές μεταξύ της νέας πληροφορίας και αυτού που ξέρω 	

Περιγραφή ενδεικτικών δραστηριοτήτων για το portfolio μαθητή/-τριας

Μέσα στο portfolio του μαθητή/τριας εντάσσονται:

1. Τα Φύλλα Εργασίας
2. Η Κλείδα Αξιολόγησης μαθητή/τριας
3. Τα Φύλλα Αυτο-αξιολόγησης
4. Τα Φύλλα Παρατήρησης και οι φωτογραφίες
5. Εκτυπωμένες φωτογραφίες των εννοιολογικών χαρτών

Ημερομηνία:

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

Σχέδιο Δράσης του Τμήματος
Portfolio μαθητή-μαθήτριας

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΕΑΥΤΟΥ ΜΟΥ

Όνομα

Προτεινόμενη Κλείδα Αξιολόγησης για κάθε μαθητή/τρια

Ονοματεπώνυμο μαθητή/τριας	Σχολικό Έτος:	Σχολείο:	Τάξη:	Τμήμα:

ΔΕΙΚΤΕΣ	Αρχόμενη	Αναπτυσσόμενη	Ικανοποιητική	εξαιρετική
Δεξιότητες Μάθησης				
Επικοινωνία				
Γλωσσικές, επικοινωνιακές & πολυγλωσσικές δεξιότητες				
Μπορεί να εκφράζει τις σκέψεις του/της για ένα πρόβλημα σχετικό με το θέμα				
Ζητά από τους ομιλητές να επαναλάβουν κάτι που δεν του/της είναι ξεκάθαρο				
Μπορεί να εκφράζει τις σκέψεις του/της για ένα πρόβλημα				
Δεξιότητες ακρόασης & παρατήρησης				
Ακούει προσεκτικά τις διαφορετικές απόψεις				
Ακούει προσεκτικά τους άλλους				
Μπορεί να ακούει αποτελεσματικά ώστε να αποκρυπτογραφεί τα νοήματα και τις προθέσεις του άλλου				
Δίνει προσοχή σε όσα οι άλλοι υπονοούν αλλά δεν λένε				
Παρακολουθεί τις χειρονομίες των ομιλητών και τη γλώσσα του σώματος για να μπορέσει να διαπιστώσει το νόημα των λόγων του				
Συνεργασία				
Δεξιότητες συνεργασίας				
Εκφράζει προθυμία να συνεργαστεί με τους συμμαθητές του/της				
Οικοδομεί θετικές σχέσεις με τα μέλη της ομάδας				
Όταν εργάζεται ως μέλος μιας ομάδας, συμβάλλει στην ομαδική εργασία				

Όταν συνεργάζεται με άλλους, τους υποστηρίζει παρά τις διαφορετικές απόψεις τους				
Προσπαθεί να επιτυγχάνει συναίνεση ώστε να εκπληρώνει τους στόχους της ομάδας				
Εμπνέει ενθουσιασμό στα μέλη της ομάδας ώστε να επιτυγχάνονται οι κοινοί στόχοι				
Δεξιότητες επίλυσης συγκρούσεων				
Προτείνει ιδέες για την επίλυση των προβλημάτων στις ομάδες				
Μπορεί να βρίσκει εναλλακτικές λύσεις για την επίλυση των συγκρούσεων				
Καταφεύγει τακτικά στην επικοινωνία για να συνεισφέρει στην επίλυση διαπροσωπικών συγκρούσεων				
Μπορεί να στηρίζει άλλους στην επίλυση συγκρούσεων βοηθώντας τους να κατανοούν τις διαθέσιμες επιλογές				
Κριτική σκέψη				
Γνώση & κριτική κατανόηση του εαυτού				
Μπορεί να περιγράφει τα κίνητρά του/της				
Μπορεί να αναστοχάζεται κριτικά τον εαυτό του/της από πολλές διαφορετικές σκοπιές				
Μπορεί να περιγράφει τους τρόπους με τους οποίους οι σκέψεις και τα συναισθήματά του/της επηρεάζουν τη συμπεριφορά του/της				
Μπορεί να αναστοχάζεται κριτικά τα συναισθήματα και τα αισθήματά του/της σε πολλές διαφορετικές καταστάσεις				
Γνώση & κριτική κατανόηση της γλώσσας & επικοινωνίας				
Μπορεί να εξηγεί γιατί οι άνθρωποι με διαφορετικούς πολιτισμικούς δεσμούς ενδέχεται να ακολουθούν διαφορετικές λεκτικές και μη λεκτικές επικοινωνιακές συμβάσεις που έχουν νόημα από τη δική τους οπτική				
Μπορεί να εξηγεί πώς ο τόνος της φωνής, η οπτική επαφή και η γλώσσα του σώματος συμβάλλουν στην επικοινωνία				
Γνώση και κριτική κατανόηση του κόσμου				

Μπορεί να εξηγήσει γιατί ο καθένας έχει ευθύνη/οφείλει να σέβεται το φυσικό περιβάλλον				
Μπορεί να αναστοχάζεται κριτικά τους κινδύνους που συνδέονται με τις φυσικές καταστροφές				
Δημιουργικότητα				
Αυτεπάρκεια				
Εκφράζει την πεποίθηση ότι μπορεί να υλοποιεί τις δραστηριότητες που έχει σχεδιάσει				
Εκφράζει πίστη στην ικανότητα του/της να κατανοεί διάφορα θέματα				
Εκφράζει πίστη στην ικανότητα του/της να ξεπερνά τα εμπόδια κατά την επιδίωξη ενός στόχου				
Μπορεί να κάνει επιλογές, να παίρνει αποφάσεις και πρωτοβουλίες για ζητήματα που του/της αφορούν				
Εκφράζει τη βεβαιότητα ότι είναι σε θέση να αλλάξει, εφόσον το επιθυμεί				
Ανεκτικότητα				
Συνεργάζεται καλά με άλλους ανθρώπους που έχουν πολλές διαφορετικές απόψεις				
Νιώθει άνετα σε μη οικείες καταστάσεις				
Αντεπεξέρχεται καλά σε απρόβλεπτες καταστάσεις				
Καλωσορίζει το ενδεχόμενο αμφισβήτησης των ιδεών και αξιών του/της				
Δεξιότητες Αυτόνομης Μάθησης				
Δείχνει ότι μπορεί να εντοπίζει πηγές μάθησης (π.χ. βιβλία, διαδίκτυο)				
Ζητά διευκρινίσεις από τρίτους σχετικά με καινούργιες πληροφορίες, όποτε χρειάζεται				
Μπορεί να αξιολογεί την ποιότητα της δικής του/της δουλειάς				
Δείχνει ικανός/ή να παρακολουθεί, να καθορίζει, να ιεραρχεί και να ολοκληρώνει τα καθήκοντά του/της χωρίς άμεση εποπτεία				
Δεξιότητες Ζωής				
Σεβασμός				
Σέβεται τους κανόνες συνεργασίας στην ομάδα				
Δίνει χώρο στους άλλους να εκφράζονται				

Εκφράζει σεβασμό για τους άλλους				
Αντιμετωπίζει όλους τους ανθρώπους με σεβασμό ανεξαρτήτως του πολιτισμικού τους υπόβαθρου				
Εκφράζει σεβασμό για τους ανθρώπους που ανήκουν σε διαφορετική κοινωνικοοικονομική κατάσταση από τον ίδιο/ίδια				
Εκφράζει σεβασμό για τις θρησκευτικές διαφορές				
Δίνει χώρο στους άλλους να εκφράζονται				
Υπευθυνότητα				
Δείχνει ότι αποδέχεται την ευθύνη για τις πράξεις του/της				
Δείχνει ότι αναλαμβάνει την ευθύνη για τα λάθη του/της				
Αν πληγώσει κάποιον, ζητά συγνώμη				
Υποβάλλει εγκαίρως τη δουλειά που του/της έχει ανατεθεί				
Τηρεί με συνέπεια τις δεσμεύσεις του/της προς τους άλλους				
Πολιτειότητα				
Ασκεί τις υποχρεώσεις και τις ευθύνες της ιδιότητας του ενεργού πολίτη σε τοπικό, εθνικό ή διεθνές επίπεδο				
Συζητά για το τι μπορεί να γίνει ώστε να βελτιωθεί η κοινότητα				
Συνεργάζεται με άλλους για κοινούς σκοπούς και ενδιαφέροντα				
Ενσυναίσθηση				
Λαμβάνει υπόψη του τα συναισθήματα των άλλων όταν παίρνει αποφάσεις				
Μπορεί να αναγνωρίζει πότε ένας σύντροφος χρειάζεται τη βοήθειά του/της				
Προσπαθεί να κατανοεί καλύτερα τους φίλους του/της προσεγγίζοντας τα πράγματα από τη δική τους σκοπιά				
Ευελιξία & Προσαρμοστικότητα				
Αλλάζει τις απόψεις του/της, εφόσον του/της αποδείξουν με λογικά επιχειρήματα ότι κάτι τέτοιο είναι απαραίτητο				
Προσαρμόζεται σε νέες καταστάσεις επιστρατεύοντας μια καινούργια δεξιότητα				

Προσαρμόζεται σε νέες καταστάσεις εφαρμόζοντας τις γνώσεις του/της με διαφορετικό τρόπο				
Υιοθετεί τις κοινωνικοπολιτισμικές συμβάσεις άλλων πολιτισμικών ομάδων όταν αλληλεπιδρά με μέλη αυτών των ομάδων				
Μπορεί να αλλάζει αποφάσεις που έχει λάβει εφόσον αυτό καθίσταται αναγκαίο λόγω των συνεπειών τους				
<u>Δεξιότητες του νου</u>				
Αναλυτική Σκέψη & Κριτική Σκέψη				
Μπορεί να αναγνωρίζει τις ομοιότητες και τις διαφορές ανάμεσα στις καινούργιες πληροφορίες και σε όσα είναι ήδη γνωστά				
Χρησιμοποιεί αποδεικτικά στοιχεία για να στηρίζει τις απόψεις του/της				
Δείχνει ότι σκέφτεται κατά πόσον οι πληροφορίες που χρησιμοποιεί είναι σωστές				
Μπορεί να αναστοχάζεται κριτικά τα συναισθήματα και τα αισθήματα του/της σε πολλές διαφορετικές καταστάσεις				
Μπορεί να αναστοχάζεται κριτικά τον εαυτό του/της από της διαφορετικές σκοπιές				
Μπορεί να αναστοχάζεται κριτικά τις αξίες και τις πεποιθήσεις του/της				
Μπορεί να αναστοχάζεται κριτικά τους κινδύνους που απειλούν τα δάση και να προτείνει τρόπους προστασίας του δάσους				
Χρησιμοποιεί αποδεικτικά στοιχεία για να στηρίζει τις απόψεις του/της				
<u>Ψηφιακές δεξιότητες</u>				
Μπορεί να αναζητήσει πληροφορίες μέσα από μηχανές αναζήτησης και να χρησιμοποιήσει διαφορετικές λέξεις-κλειδιά για να βρει τις πληροφορίες που θέλει				
Μπορεί να αποθηκεύσει το αρχείο στον επιλεγμένο φάκελο στη συσκευή του και να το βρει				

Χρησιμοποιεί εργαλεία για τη δημιουργία, επεξεργασία και συνδυασμό ψηφιακού περιεχομένου				
--	--	--	--	--

	1 ^ο επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας	2 ^ο επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας	3 ^ο επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας	4 ^ο επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας
Διαβαθμίσεις	Αρχόμενη	Αναπτυσσόμενη	Ικανοποιητική	Εξαιρετική
Παρατηρούμενες ενδείξεις ως προς τη δεξιότητα (ο μαθητής/η μαθήτρια)	ανταποκρίνεται ως προς την δεξιότητα σε επιδείξεις, υποδείξεις, σε δραστηριότητα καθοδήγησης	καταβάλει προσπάθεια, συμμετέχει ενεργά, δοκιμάζει/πειραματίζεται, δεν εγκαταλείπει, ζητά υποστήριξη κατά την εμπλοκή του/της στη δραστηριότητα	αναλαμβάνει πρωτοβουλίες και προωθεί συνεργατικές στρατηγικές κατά την εμπλοκή του στη δραστηριότητα	Εκδηλώνει αυθεντική διάθεση για γενίκευση, μεταφέρει την εκδηλούμενη δεξιότητα σε άλλες δραστηριότητες, συμμετέχει ολόπλευρα στη δραστηριότητα

ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1^ο Φύλλο εργασίας

Όνομα..... Ημερομηνία:.....

Ζωγράφισε τους κινδύνους που απειλούν τα δάση μας.

2^ο Φύλλο εργασίας

Όνομα.....

Ημερομηνία:.....

Παραμύθι: «Το καμένο δάσος» (Συγγραφέας: Βλαχοπούλου Στέλλα).

Ζωγράφισε ό.τι σου έκανε εντύπωση από το παραμύθι.

3^ο Φύλλο εργασίας

Όνομα.....

Ημερομηνία:.....

Ζωγράφισε τους δικούς σου άθλους για να σώσεις τα δάση από τις δασικές πυρκαγιές.